

відміну від робочого дня.

Отже, проаналізувавши теоретичні засади вивчення дисципліни «Менеджмент соціальної роботи» для студентів спеціальності «Соціальна робота», можна зробити висновок про те, що навчально-методичне забезпечення опанування даної дисципліни потребує вдосконалення, особливо щодо набуття студентами практичного досвіду в даному напрямі.

Список використаних джерел:

1. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Менеджмент соціальної роботи: Теорія і практика: Навч. посіб. Київ Каравела, 2007. 296 с.
2. Чайка Г. Л. Організація праці менеджера: Навч. посіб. / Передмова Г. О. Шепелюк. Київ: Знання, 2007. 420 с.

Левченко Фессалоніка,

к. пед. н., старший науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

Соціально-економічні зміни в Україні призвели до необхідності модернізації багатьох соціальних інститутів, і в першу чергу системи освіти. Виникнення загрози втрати унікальності кожною особистістю, її здатності обирати власну долю, наявність діалектичного зв'язку незалежності зі свободою і розвитком інших членів соціуму; труднощі у засвоєнні великих потоків інформації в інформаційному суспільстві; суперництво в досягненні успіхів поряд з прагненням до рівності можливостей; проведення ринкових реформ без урахування соціальної орієнтації, ось ті умови, що безпосередньо впливають на сучасну ситуацію в освіті.

Система освіти, яка існує сьогодні, склалася в епоху нового часу і заснована на передачі знань, тобто несе змістовний характер. Тоді як інформаційна цивілізація, що давно прийшла на зміну попередній, формує принципово іншу систему цінностей. У центрі її – вільно самореалізується індивід, здатний до гнучкої зміни способів і форм життєдіяльності на основі комунікації позитивного типу і принципу соціальної відповідальності.

Нові умови існування освітнього середовища, оновлення змісту освіти, інноваційних форм і методів навчання, всезростаючі вимоги до якості знань, ускладнення форм організації уроку – все це вимагає

підвищення професійної компетентності та формування готовності вчителя до реалізації ідей компетентісно орієнтованого навчання.

В усьому світі значущою є тенденція до посилення орієнтації на суб'єктивний досвід учня, розвиток творчості в поєднанні з відповідальністю за результат своїх дій.

Суспільству, що перебуває у динамічному розвитку, потрібні освічені, моральні, винахідливі люди, здатні самостійно приймати відповідальні рішення в ситуації вибору, бути мобільними, динамічними, конструктивними фахівцями, володіти розвиненим почуттям відповідальності за долю країни.

Щоб виконати ці вимоги, потрібно не тільки оновити зміст і технології освіти, але перш за все, підготувати вчителя, здатного вирішувати ці складні соціально-педагогічні завдання. Однак вивчення результатів психолого-педагогічних і соціологічних досліджень (В. Байденко, В. Болотова, С. Вершловського, І. Зимньої, О. Овчарук А. Поленової, Дж. Равена, І. Родигіної, А. Сластьоніна, В. Собкіна, В. Серікова, В. Хутмахера, А. Хуторського, В. Шадрикова, та ін.) і аналіз реальної шкільної практики показують, що учитель не готовий до вирішення цих завдань, бо професійна компетентність сучасного вчителя та його ментальність недостатньо відповідають вимогам модернізації базової освіти.

У Законі України «Про освіту» зазначено, що викладацька діяльність – діяльність, яка спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти (лекція, семінар, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо), та яка проводиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником [2].

Проблема підвищення рівня професійної компетентності майбутнього вчителя, здатного вільно і активно мислити, моделювати освітньо-виховний процес, самостійно генерувати і втілювати нові ідеї і технології навчання і виховання є актуальною в сучасних соціально-економічних умовах. По-перше, професійно компетентний учитель справляє позитивний вплив на формування творчих учнів в процесі навчально-виховної роботи; по-друге, зможе досягнути кращих результатів у своїй професійній діяльності; по-третє, сприяє реалізації власних професійних можливостей.

Головні нормативно-правові документи Міністерства освіти і науки України зазначають: «Педагогічні та науково-педагогічні

працівники зобов'язані постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру» [2]. Із Національної доктрини розвитку освіти України: професійну компетентність педагога визначають не лише наукові знання та базові вміння, а й мотиви його діяльності, ціннісні орієнтації, розуміння навколишнього світу й свого місця в ньому, стиль взаємин з людьми, його загальна культура, здатність до саморозвитку, самовдосконалення [3].

Професійна компетентність – інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця. Компетентність – це сукупність знань і умінь, необхідних фахівцю для здійснення ефективної професійної діяльності: вміння аналізувати і прогнозувати результати праці, використовувати сучасну інформацію щодо певної галузі виробництва [1, 36].

Розвиток професійної компетентності вчителя – це динамічний процес засвоєння і модернізації професійного досвіду, що веде до розвитку індивідуальних професійних якостей, накопичення професійного досвіду, що передбачає безперервний розвиток і самовдосконалення.

Можна виділити етапи формування професійної компетентності: самоаналіз і усвідомлення необхідності; планування саморозвитку (цілі, завдання, шляхи вирішення); самовиявлення, аналіз, самокорекція.

Формування професійної компетентності – процес циклічний, тому що в процесі педагогічної діяльності необхідно постійне підвищення професіоналізму, і кожен раз перераховані етапи повторюються, але вже в новій якості. Взагалі, процес саморозвитку обумовлений біологічно і пов'язаний з соціалізацією і індивідуалізацією особистості, яка свідомо організовує власне життя, а значить, і власний розвиток.

Процес формування професійної компетентності так само сильно залежить від середовища, бо саме середовище має стимулювати професійний саморозвиток. У школі повинна бути створена демократична система управління. Це і система стимулювання співробітників, і різні форми педагогічного моніторингу, до яких можна віднести анкетування, тестування, співбесіди, і внутрішньошкільні заходи з обміну досвідом, конкурси, і презентація власних досягнень. Дані форми стимулювання дозволяють знизити рівень емоційної тривожності педагога, впливають на розвиток добродійної психологічної атмосфери в

колективі.

Говорячи про професійну компетентність учителя не можна не сказати про створення портфоліо. Портфоліо є відображенням фахової діяльності, в процесі формування якого відбувається самооцінювання і усвідомлюється необхідність саморозвитку. За допомогою портфоліо вирішується проблема атестації педагога, тому що тут збираються і узагальнюються результати професійної діяльності. Створення портфоліо – хороша мотиваційна основа діяльності педагога і розвитку його професійної компетентності.

Ефективним буде створення науково-методичного забезпечення підготовки вчителя до реалізації компетентісно орієнтованого навчання. Під науково-методичним забезпеченням розуміємо сукупність форм і методів, що сприяють підвищенню рівня фахової підготовки вчителя для нової української школи. Цей вид забезпечення включає вправи для самопідготовки, тренінги, творчі індивідуальні і групові завдання, практикуми, семінари та ін.

Науково-методичне забезпечення підготовки вчителя – це створення умов для формування творчої особистості педагога і підтримки професійної форми його діяльності. Забезпечення цих умов сприяє розвитку у вчителя педагогічної системи, в якій він виявляє себе помічником дослідницької діяльності учнів, а також виробленню педагогічної техніки як помічника у творчій діяльності учнів, спрямованої на послідовне досягнення її творчої продуктивності.

Комплекс усіх запропонованих шляхів і методів удосконалення професійної компетентності становить методику підготовки вчителя. Ефективність запропонованої методики базується на використанні традиційних форм роботи для підвищення професійного рівня педагога, науково-методичного забезпечення підготовки вчителя до реалізації компетентісно орієнтованого навчання, сукупності педагогічних умов, відповідного внутрішнього і зовнішнього педагогічного середовища.

Використання методики підготовки вчителя до реалізації компетентісно орієнтованого навчання сприяє підвищенню рівня фахової компетентності педагогів, що значно покращить ситуацію, що склалася на сучасному етапі розбудови нової української школи.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. та ін. Професійна освіта / за ред. Ничкало Н. Київ. 2000. 187 с.
2. Закон України про освіту. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [18.09.2019]. Національна доктрина розвитку